

Cuvânt-înainte la Raportul anual privind concurența pentru 2022

de Margrethe Vestager, vicepreședintă executivă și comisar pentru concurență

În 2023, piața unică își sărbătorește cea de a 30-a aniversare. Prin faptul că a contribuit la apropierea cetățenilor și a întreprinderilor din UE, aceasta constituie una dintre cele mai mari realizări ale Uniunii și unul dintre cele mai bune instrumente de promovare a păcii, de apărare a valorilor noastre și de asigurare a bunăstării cetățenilor noștri.

Din păcate, aniversarea intervine în vremuri incerte. Lumea în care trăim trece prin schimbări profunde. Ne confruntăm cu o trecere de la ordinea noastră economică bazată pe norme la o ordine mai puțin stabilă și mai puțin previzibilă. Agresiunea Rusiei împotriva Ucrainei este fațeta cu cele mai grave și tragice consecințe a acestei tranziții. Schimbările geopolitice afectează și piața unică în diferite moduri, fie că vorbim de tensiuni la nivelul lanțurilor de aprovizionare, sau de efecte asupra schimburilor comerciale. De asemenea, trebuie să acționăm pentru a reduce drastic emisiile de dioxid de carbon și pentru a avea o economie mondială cu zero emisii nete, un obiectiv care, din fericire, este acceptat la ora actuală și în afara Uniunii Europene. Și apoi mai există și tranziția digitală. Economia și viețile noastre au făcut un salt în spațiul digital. În unele cazuri, acest spațiu nu este atât de deschis și contestabil pe cât ar trebui să fie.

Toate aceste schimbări au implicații profunde, generând noi riscuri, dar și oportunități. Politica UE în domeniul concurenței joacă un rol semnificativ în atenuarea efectelor negative ale tranzițiilor economice, maximizându-le în același timp avantajele potențiale.

Trecerea la o economie digitală a creat oportunități enorme de creștere economică și de eficiență și va continua să facă acest lucru. Pentru a menține caracterul deschis și contestabil al piețelor digitale, va fi esențial să asigurăm aplicarea normelor în materie de concurență. Această aplicare a normelor va merge mână în mână cu aplicarea Regulamentului privind piețele digitale, care a intrat în vigoare în noiembrie 2022 și se aplică din mai 2023. Scopul său este de a menține piețele digitale contestabile și de a pune capăt practicilor neloiale ale întreprinderilor care acționează în calitate de controlori de acces pentru întreprinderile care își desfășoară activitatea online. Comisia intenționează să desemneze primii controlori de acces în 2023 și să garanteze respectarea deplină a obligațiilor și interdicțiilor până în 2024.

În martie 2022, la doar o lună după invadarea neprovocată a Ucrainei de către Rusia, Comisia a adoptat cadrul temporar de criză pentru ajutoarele de stat, pentru ca statele membre să poată sprijini întreprinderile viabile grav afectate de acest război. În martie 2023, acest cadru a devenit cadrul temporar de criză și de tranziție, care le permite statelor membre să se poziționeze dincolo de răspunsurile imediate la utilizarea ca armă a energiei și să abordeze provocări mai ample, accelerând tranziția verde. Domeniul de aplicare mai larg al acestui cadru îmbunătățit le permite statelor membre, printre altele, să sprijine investițiile productive pentru o serie de tehnologii și de materii prime esențiale pentru această tranziție, în special atunci când există un risc de relocare a investițiilor în afara UE. Și ne-am asigurat că răspunsul nostru la aceste provocări rămâne fidel principiilor noastre: pentru a menține integritatea pieței unice, acest nou cadru este specific și temporar, noile dispoziții de tranziție urmând să se aplice până în 2025.

Cu adoptarea Regulamentului privind subvențiile străine în noiembrie 2022, UE corectează un dezechilibru – deși analizăm de mult timp ajutoarele de stat acordate în cadrul UE, subvențiile

acordate de țări terțe întreprinderilor care își desfășoară activitatea în UE au rămas neverificate. UE urmărește să garanteze condiții de concurență echitabile și, în 2023, Comisia va începe punerea în aplicare și asigurarea respectării regulamentului. Comisia va urmări o punere în aplicare bine direcționată, în măsură să aducă claritate și previzibilitate pe măsură ce practica decizională evoluează. În acest fel piață unică va rămâne deschisă; o piață unică în care toate întreprinderile concurează în condiții echitabile și egale, indiferent de locul de origine.

Pe fundalul acestor evenimente și inițiative transformatoare, aplicarea obișnuită a normelor în materie de concurență a continuat însă neîncetat în toate domeniile. În materie de politică antitrust, Comisia a adoptat decizii în două cazuri de cartel pe piețele ambalajelor metalice și a stiren monomerului. Acțiunea sa s-a extins la sfera digitală, în care Comisia a conferit caracter obligatoriu din punct de vedere juridic angajamentelor propuse de Amazon, ca răspuns la problemele de concurență legate de accesul vânzătorilor la programele sale „Buy Box” și „Prime”. De asemenea, Comisia a trimis către Apple o comunicare privind obiecțiunile care conține constatări preliminare potrivit cărora este posibil ca această societate să fi restrâns concurența în beneficiul „Apple Pay”, propria sa soluție de plată. În sectorul farmaceutic, o comunicare privind obiecțiunile a fost trimisă către Teva, constatându-se, cu titlu preliminar, că societatea a abuzat de sistemul de brevetare și a denigrat în mod abuziv medicamentele concurente.

În ceea ce privește controlul concentrărilor economice, în 2022, Comisia a adoptat 368 de decizii privind concentrările economice și a intervenit în 18 cazuri. 12 dintre acestea au fost autorizate în anumite condiții și două au fost interzise (proiectul de achiziție a Daewoo Shipbuilding & Marine Engineering CO., Ltd de către Hyundai Heavy Industries Holdings și achiziționarea GRAIL de către Illumina). Patru tranzacții notificate au fost abandonate de părți în faza a II-a.

În ceea ce privește controlul ajutoarelor de stat, Comisia a adoptat 195 de decizii în temeiul cadrului temporar de criză în 2022, aprobând 182 de măsuri naționale notificate de toate cele 27 de state membre, însumând ajutoare în valoare de aproximativ 670 miliarde EUR. Punerea în aplicare a Mecanismului de redresare și reziliență a continuat în 2022: Comisia a adoptat decizii cu privire la aproape 80 de măsuri finanțate prin MRR. În plus, Comisia a aprobat două proiecte importante de interes european comun în cadrul lanțului valoric al tehnologiei hidrogenului.

În cele din urmă, Comisia și-a menținut angajamentul de a se asigura că normele noastre rămân adecvate scopului, ceea ce este fără îndoială mai important ca oricând în perioade de schimbare. În acest scop, Comisia a continuat revizuirea amplă a cadrului politicii UE în domeniul concurenței în 2022, adoptând noi orientări privind ajutoarele de stat pentru climă, protecția mediului și energie, noi orientări privind ajutoarele de stat pentru rețelele în bandă largă și noi norme privind acordurile verticale și consultând părțile interesate cu privire la normele revizuite privind cooperarea orizontală între întreprinderi.

Obiectivul nostru este să fim cât mai pregătiți să facem față tuturor provocărilor care ar putea să apară în următorii 30 ani.

* * *